

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 20

БЕОГРАД, 15 МАЈ 1937.

ГОДИНА IX

Садржај:

Anglo-čehoslovačka i praška kreditna banka, Prag

»Ика«, restoratersko i bioskopsko a. d., Beograd

Новосадска фабрика кабела, д.д., Нови Сад

ANGLO-ČEHOSLOVAČKA I PRAŠKA KREDITNA BANKA, PRAG.

Beogradski filijal Anglo-čehoslovačke i Praške kreditne banke je jedna predratna kreditna ustanova, čiji je volumen poslova u Jugoslaviji tako veliki, da se on s pravom ubraja među naše najveće banke. Doduše, pošto filijali u svetu ne objavljuju svoje bilanse, jer su aktive i pasive filijala uvek samo sastavni delovi poslovanja centrale, nismo u stanju da označimo tačnu visinu sredstava kojima Anglo-Praška banka kod nas radi. Ali je nesumnjivo da su njeni krediti dati našoj privredi vrlo veliki, a i naši domaći ulozi kod nje prelaziće 200 miliona dinara. Ne sme se pustiti iz vida ni činjenica da je Anglo-Praška banka pored bankarskog posla kod nas mnogo angažovana i u industriji i da finansira čitav jedan veliki koncern, u koji ulaze dve fabrike šećera, dve pivare, jedna tekstilna fabrika, fabrika špiritusa i kvasca itd.

Iako je bilans centrale informativno nedovoljan za saznanje kvalitativnih i kvantitativnih odnosa u filijalu, ipak nam je on neophodno potreban radi ocene soliditeta filijala i njegove kreditne sposobnosti, jer je filijal, po akcionarskom pravu, samo jedan sektor centrale, koji je od nje samo teritorijalno odvojen, ali je imovinski potpuno nerazdvojen. Filijal ne može da ima svoj kredit, već počiva na kreditu centrale. Solventnost centrale isključuje svaki rizik kod filijala. Bilansi Anglo-čehoslovačke i Praške kreditne banke, Prag, pokazuju međutim da je njena solventnost potpuna, a likviditet ogroman. To je prema svome poslovnom volumenu i veličini poverenih joj sredstava druga najveća banka u Čehoslovačkoj. Ispred nje nalazi se jedino Živnostenska banka.

Prema svojoj današnjoj konstrukciji Anglo-čehoslovačka i Praška kreditna banka postoji tek od 1929 godine, kada su inicijativom čehoslovačke vlade fuzionisane tri velike čehoslovačke banke, naime Anglo-čehoslovačka banka, Praška kreditna banka i Češka komercijalna banka. Posle fuzije zbir bilansa iznosio je 4,5 milijarde čehoslovačkih kruna, a sopstvena sredstva 375 miliona č. kr., od čega je otpadalo 235 miliona na glavnici i 140 miliona na fondove. I Čehoslovačka je imala svoju bankarsku krizu, koja je izbila istovremeno kao i kod nas. Međutim, za razliku od naše bankarske krize, tamo je ona već za nekoliko meseci energično likvidirana, uz obilnu pomoć i saradnju države. Usled bankarske krize i sanacije koja je izvršena već početkom 1932 zbir bilansa Anglo-Praške banke je smanjen po prilici za jednu trećinu, glavnica je snižena za 115 miliona, a fondovi za 122 miliona č. kr. U najvećoj meri su se bili smanjili poverioci,

što je sasvim prirodno, pošto su se među njima nalazili i najskuplji krediti kojih se Banka rado rešila, a sa druge strane i sasvim kratkoročni putujući kapital koji neobično brzo menja plasman i čiji gubitak za Banku u stvari i ne pretstavlja gubitak u pravom smislu te reči, jer takvi kapitali iziskuju držanje velike kasene gotovine koja je besplodna.

Sužavanje poslovnog obima prestalo je u toku 1933 godine. Posle izvršenog prečišćavanja bilansa bančin razvitak je neobično zdrav, obazrivost u pogledu ulaganja u nove poslove — optimalna, a priliv novih uloga je stalan. Završni računi za poslednje četiri godine ovačako izgledaju:

Račun izravnjanja

Aktiva	1933	1934	1935	1936
u milionima čehoslov. kruna				
Blagajna i potr. po vid	177,10	238,96	290,88	280,46
Devize	7,59	6,39	16,96	17,53
Menice	190,92	145,26	138,53	145,54
Hartije od vrednosti	395,86	416,32	447,52	498,89
Učešća — konz. posl.	73,00	73,00	73,00	73,00
Dužnici	1.939,87	1.947,65	1.959,71	2.013,17
Nepokretnosti i inven.	75,09	73,74	75,85	77,53
Prenosne pozicije	21,35	20,21	14,02	29,14
Razna aktiva	—, —	—, —	—, —	62,33
Pasiva				
Glavnica	120,00	120,00	120,00	120,00
Rezerve	18,07	18,11	18,14	18,20
Penzioni fond	62,33	62,33	62,33	62,33
Ulozi na štednju	915,96	974,90	1.034,54	1.055,82
Poverioci	1.739,78	1.722,27	1.757,42	1.916,04
Prenosna pasiva	23,96	23,25	23,15	24,08
Dobitak	0,65	0,66	0,87	1,13
Zbir bilansa	2.880,77	2.921,53	3.016,46	3.197,59

Račun gubitka i dobitka

Rashodi	1933	1934	1935	1936
Kamata	123,37	111,14	104,28	90,67
Materijalni troškovi	6,82	6,28	6,17	6,09
Lični rashodi	50,36	44,51	43,72	45,21
Porezi	2,63	2,43	2,46	3,05

Otpis nepokr. i invent.	2,02	2,02	2,08	2,50
Otpis dužnika i efekata	1,39	—,—	—,—	—,—
Dobitak	0,65	0,66	0,87	1,13

Prihodi

Kamata	157,73	140,39	134,02	123,29
Provizija	21,19	19,13	18,16	16,77
Razni prihodi	8,31	7,51	7,39	8,59
Zbir prih. ili rashoda	187,24	167,04	159,57	148,65

Obrtni kapital u toku poslednje tri godine neprekidno raste, sa 2,88 milijarde u 1933 na 3,19 milijardi č. kr. krajem 1936. Porast u 1936 iznosi 181 milion č. kr. On je dva puta veći od porasta u prethodnoj godini i četiri i po puta veći od onog u 1934. Inače, u toku 1936 bilo je i poslovanje mnogo življe nego ranijih godina. Aktivno poslovanje obuhvata eskont menica, lombard, efektne, devizne i konzorcijalne poslove i kao najvažnije, kreditiranje po tekućim računima. Težište pasivnog posla leži u preuzimanju uloga po tekućim računima i na uložne knjižice i u izdavanju blagajničkih zapisa.

Da se zadržimo najpre kod pasive. Ulozi po kojima se obično meri poverenje publike prema novčanom zavodu porasli su sa 916 miliona č. kr. u 1933 godini na 975 miliona u 1934, na 1.034,5 miliona u 1935 i na 1.056 miliona č. kr. krajem 1936, od čega otpada 900,7 miliona na uloge po knjižicama i 155 miliona č. kr. na izdate blagajničke zapise. Poverioci su u 1936 povećani za 160 miliona č. kr. i dostižu 1 milijardu 916 miliona. Od ovog iznosa otpada 728,5 miliona č. kr. na novčane zavode i 1.187,5 miliona na ostale poverioce. Ukupni porast tuđih sredstava u 1936 godini iznosi 179,9 miliona č. kr. Kao što se vidi, porast je ogroman i moramo ga tim pre podvući, što je prošle godine u Čehoslovačkoj emitovan državni zajam narodne odbrane, od koga je upisano preko 250 miliona č. kr. kod Anglo-Praške banke većim delom od strane njenih ulagača na teret njihovih uloga. Da toga nije bilo, porast poverenih sredstava u 1936 mogao je lako da pređe i 400 miliona č. kr.

Prelazeći na pozicije aktive možemo konstatovati da povećanje obrtnog kapitala usled porasta uloga i poverilaca nije ostalo bez uticaja na bančinu kreditnu politiku, pogotovo s obzirom na poboljšanje opštih privrednih prilika. Pozicija dužnika, na koju otpadaju skoro dve trećine obrtnog kapitala, porasla je u 1936 u odnosu na 1935 godinu za 53,5 miliona, na 2.013 miliona č. kr. Sastav dužnika je neobično interesantan. Najveći deo otpada na dužnike po tekućim računima i to 1,83 milijarde č. kr. (1,82 milijarda u 1935). Zatim dolaze krediti pokriveni hartijama od vrednosti, i to 88,5 miliona č. kr. (prema 44 miliona u prethodnoj godini). Najzad imamo potraživanja kod inostranih banaka od 942 miliona č. kr. (prema 95 miliona u 1935 i 45,2 miliona č. kr. u 1934). U stvari, to su devize. Inače, svi gubici kod dužnika su otpisani, a prilikom njihove procene vodilo se najstrožije računa i o eventualnom budućem riziku.

Menični portfelj koji kod Anglo-Praške banke srazmerno nikada nije bio naročito velik porastao je sa 138,53 miliona u 1935 na 145,54 miliona u 1936, čime je opet dostigao stanje iz 1934 godine. Portfelj hartija od vrednosti iznosi 498,9 miliona č. kr. i veći je za oko 52 miliona nego u 1935. Na to su uticale uglavnom tri činjenice: sopstveni upis čehoslovačkog državnog zajma narodne odbrane, upis bugarskog državnog zajma od strane filijala u Sofiji i neke kupovine na berzi, naročito čehoslovačkih spoljnih zajmova i ruskih obligacija. Inostrane hartije od vrednosti, koje kod Anglo-Praške banke igraju naročitu ulogu zbog njene međunarodne delatnosti, iznose 48,5 miliona prema 16 miliona u 1935. Učešća su ostala nepromenjena sa 73 miliona č. kruna.

Blagajna i potraživanja po videnju nešto su smanjena: sa 290 miliona u 1935 na 280 miliona krajem 1936. To je znak da su se u toku prošle godine nešto lakše nalazili povoljni i sigurni plasmani. Inače, iznos gotovine je još uvek vrlo veliki.

U vezi sa novim zakonskim regulisanjem kamatnih stopa, koje je stupilo na snagu početkom 1936, opet je smanjena kako aktivna tako i pasivna kamata. Međutim, višak aktivne kamate nad pasivnom je u porastu. On iznosi 32,6 miliona prema 29,7 miliona u prethodnoj, 29,2 miliona u 1934 i 24,36 miliona č. kr. u 1933 godini. Prihodi od provizije pokazuju prema 1935 smanjenje od 1,39 milion č. kr. Međutim, po prilici za isto toliko su porasli razni prihodi. Na strani rashoda vidimo da su materijalni izdaci nešto manji nego u 1935. Lični rashodi, porezi i otpis nepokretnosti pokazuju izvesna povećanja. Oživljenje poslova došlo je do izražaja i u porastu čistog dobitka sa 0,87 miliona u 1935 na 1,13 miliona č. kr. u 1936. Ni za prošlu godinu nije podeljena dividenda. Čisti dobitak je u celosti dotiran fondovima. Iz bančinog izveštaja vidimo da se njeno stanje u novoj 1937 godini i dalje popravlja. Rastu i poverena sredstva i plasmani.

Što se tiče industrijskih preduzeća kod nas koja pripadaju koncernu Anglo-Praške banke, može se primetiti da im je poslovanje u 1936 bilo znatno povoljnije nego ranijih godina. Jedini izuzetak čine pivare. Najglavnija preduzeća bančina u Čehoslovačkoj koristila su se konjunkturu naoružanja.

IIKA, RESTORATERSKO I BIOSKOPSKO A. D., BEOGRAD

Ugostiteljska preduzeća u formi akcionarskih društava retka su u našoj zemlji. To nije zbog toga što okvir akcionarskih društava ne bi odgovarao vrsti poslova. U inostranstvu su najveći hoteli i restorani akcionarska društva. Glavni razlog da kod nas nije tako, treba tražiti u nedostatku organizovanog tržišta novaca. Forma akcionarskog društva ima svoj potpun značaj tek onda, ako akcija pretstavlja pokretni kapital kojim se može trgovati na berzi. Mi smo još daleko od toga da bi naša akcionarska društva mogla računati na emitovanje akcija preko berze. Najvažniji kreditni izvor jesu kod nas još uvek banke. Njima je prijatnije ako im je mušterija društvo sa obavezom javnog polaganja računa nego privatne firme, koje i ne moraju da vode uredne knjige, ako neće. Lično poverenje, koje kod ovih igra odlučujuću ulogu prilikom dodeljivanja kredita, je subjektivan momenat. Uredno vođene knjige i obavezan publicitet su objektivne činjenice koje omogućuju svakom da stvori sud o bonitetu društva i o načinu njegovog poslovanja.

»Ika« restoratersko i bioskopsko a. d. u Beogradu je jedno od najvećih naših društava ugostiteljske struke u zemlji. U njenom sastavu su: restoran i bioskop »Kolarac«; kafana i bioskop »Vračar«; kafane »Rudničanin«, »Obilić« i »Triglav«. Sve te radnje društvo je kupilo prilikom osnivanja od g. Ilije Đorđevića. U društvenoj režiji vodi se restoran i bioskop »Kolarac« od 1 oktobra 1935 g., a sve ostale radnje od 1 novembra iste godine. Bilansni brojevi i oni računi dobitka i gubitka iz 1935 g. odnose se samo na dva, odnosno kod »Kolarca, na tri meseca. Upoređenje sa brojevima od 1936 ne bi dalo pravu sliku. Stoga ćemo se poslužiti kod ocene poslovnog rezultata društva prvenstveno brojevima prošle godine, a samo gde je moguće sa onima iz 1935 g.

Račun izravnjanja		
Aktiva	1935	1936
	u hilj. dinara	
Gotovina	50,7	4,3
Roba	337,7	433,2

Inventar	2.377,3	2.577,8
Dužnici	293,7	303,3
Razna aktiva	6,3	7,0
Kaucije	310,0	230,0
Neuplaćena glavnica	500,0	—
Pasiva		
Glavnica	1.000	1.000
Rezervni fond	—	40,2
Fond za amort. inv.	110,7	734,7
Poverioci	2.224,9	1.176,6
Razna pasiva	201,0	262,0
Polagači kaucija	310,0	230,0
Dobitak	29,0	112,0
Zbir računa izravnanja	3.375,6	3.555,7

Račun dobitka i gubitka

Rashodi		
Porezi, takse i dr. dažbine	447,4	1.774,5
Plate, kirije, filmovi, reklame, gorivo, osvetljenje itd.	1.449,1	6.264,3
Dobitak	29,0	112,7
Prihodi		
Prenos dobitka	—	26,1
Od restorana, kafana i bioskopa	2.006,3	8.748,9
Zbir računa dobitka i gubitka	2.006,3	8.775,0

Obrtni kapital društva bio je u 1936 g. 2,2 mil. prema 2,7 mil. u prethodnoj godini. Smanjenje dolazi od pada potraživanja poverioca sa 2,2 mil. din. u 1935 g. na 1,2 mil. u 1936 g. Društvo je u 1936 g. uplaćeni drugi deo glavnice od 500.000 din. isključivo upotrebilo za isplatu poverioca, a osim toga i druga raspoloživa sretstva iskoristilo u istu svrhu. U tekućoj godini društvo je odlučilo da povisi glavnica za 1 mil. na 2 mil. din. Nova sretstva treba prvenstveno da posluže za isplatu poverioca, ali i za proširenje poslova. Upravi služi na čast da svu svoju brigu koncentriše na smanjenje poverioca. Istina na prvi pogled po odnosu tuđih i sopstvenih sretstava, koji je u 1935 g. bio 4,4:1, a u 1936 g. 1,2:1, činilo bi se površnom posmatraču, da bi od toga zavisila sudbina preduzeća. Sasvim drugu sliku ćemo dobiti ako posmatramo druge pozicije bilansa. Najveći deo obrtnog kapitala je u inventaru, koji je u 1936 g. izneo 2,6 mil. din. prema 2,4 mil. u 1935 g. Procena inventara je najteži zadatak kod preduzeća kao što je »Ika«. Da se tu postupilo rigorozno, po načelima urednog i dobrog trgovca vidi se po obilnom dotiranju Fonda za amortizaciju inventara, koji je krajem 1936 g. bio 734.676 din. prema 110.703. Vrednost inventara je dakle svega 1,8 mil. din. Ako se uzme u obzir da »Ika« ima dva dobro uređena bioskopa, »Kolarac«, koji je najveći u državi, i »Vračar«, kao i da su njene kafane snabdevene sa prvoklasnim nameštajem, mora se konstatovati da je procena inventara apsolutno realna, šta više pre se približuje nižoj nego višoj granici prometne vrednosti. Zaliha robe bila je krajem 1936 g. 433.236 din. prema 337.659. Dužnici iznose 303.330 din. prema 293.690. Kaucije, koje predstavljaju neutralnu poziciju, bile su 230.000 prema 310.000. Kao što se vidi obrtni kapital je, uglavnom, u inventaru, zatim u magnoj meri u robi i kod dužnika. Likviditet preduzeća u ugostiteljskom poslu i u položaju koje zauzimaju radnje »Ike« cení se po zalihí robe. Ona je u porastu. Dužnici sačinjavaju u 1936 g. 13,7% obrtnog kapitala prema 10,9% u 1935 g. Pozicija dužnika je prolazne prirode, ona predstavlja apso-

lutno sigurno potraživanje, koje je samo za kratko vreme vezano. Priličan deo tuđeg kapitala je pokriven potraživanjima od dužnika, u 1936 g. 26% prema 13% u prethodnoj. Ovi brojevi pokazuju da se poboljšao položaj »Ike« u prošloj godini. Još je bolja slika ako je upotpunimo sa brojevima iz računa dobitka i gubitka. Prihod od restorana, kafana i bioskopa bio je 8,8 mil. din. Raspoloživi kapital se obrnuo ravno četiri puta, ako uzmemo prihod za merilo. A to znači da ne samo što nije previsok upotrebljeni tuđi kapital, nego da bi on mogao biti još veći, naravno ako bi se obrt dao povećati u istoj razmeri.

Iz računa dobitka i gubitka se vidi da je »Ika« vrlo važan poreski objekt. Na ime poreze, taksa, socijalnih i drugih dažbina plaćeno je u 1936 g. 1,8 mil. din., ravno 20% ukupnog prihoda. Troškovi i izdaci za robu iznosili su 6,3 mil. din. Postignuto je u prošloj godini 86.070 din. čistog dobitka, što sa prenosom iz prethodne godine čini 112.174 din. Podela dobitka izvršena je na sledeći način: 11.217 din. dodeljeno je rezervnom fondu, čime se on povećava na 51.450 din.; 6.057 u ime tantijeme članovima uprave, 3.029 članovima nadzornog odbora, 50.000 za 5% dividendu i 41.870 din. će se preneti u 1937 godinu.

Analiza koja se odnosi na prošlost daje vrlo dobru sliku »Ike«. Iz izveštaja, pak, može se zaključiti da će njena budućnost biti još lepša. Sprovedeno povećanje kapitala, čija je uplata osigurana, daje mogućnosti za proširenje poslova, za što je stvoren i formalni preduslov promenom čl. 2 društvenih pravila, čime je dopunjena društvena svrha sa nekim novim granama poslovanja. Vrlo je verovatno, a članovi upravnog i nadzornog odbora, ugledni pripadnici beogradskih privrednika, pružaju jemstvo, da će se uskoro podići nove radnje, koje će predstavljati najmodernije tekovine na polju ugostiteljske struke.

Članovi upravnog odbora su gg.: Dušan T. Popović, predsednik; Živojin D. Živković, Mladen S. Milojević, Ilija Ž. Đorđević, Josip Kopjar. U nadzornom odboru su gg.: Milan Č. Paunović, predsednik; Milovan Godevac i Lazar Simović.

НОВОСАДСКА ФАБРИКА КАБЕЛА Д.Д., НОВИ САД

Новосадска фабрика кабела је релативно доста млада предузеће, јер у свом садашњем обиму постоји тек неколико година. До 1928 она је била продајна организација познатог немачког концерна за производњу кабела, фирме Felten и Guillaume у Келну на Рајни. У оно време много се говорило о извођењу великих електрификационих радова у Југославији, а и тадашње прилике оправдавале су оптимистичко гледање на развој догађаја. У вези с тим донета је одлука да се и код нас оснује нарочита фабрика. Због тога је дотадашње заступство поменутог светског концерна уз учешће домаћих капиталиста и инжењера реорганизовано и проширено. Уређај фабрике у Новом Саду је довршен 1932 године. Подигнуте су нове зграде, набављене су модерне машине и учињене су све потребне инвестиције, тако да се производи овог предузећа по квалитету могу да мере са одговарајућим производима најмодернијих страних фабрика.

Новосадска фабрика кабела врши извлачење и изловање жица, гајтана и жичаних ужета, врши кабловање голих бакарних, челичних и осталих жица, а у погледу производње голе бакарне жице она је једини произвођач у нашој земљи. Поред тога, она и даље добавља све специјалне производе концерна Felten и Guillaume, који се због слабије трајње још не израђују код нас. Благодареди Новосадској фабрици каблова и Фабрици кабела из Загреба, у овој важној привредној грани могли бисмо

да будемо потпуно независни од иностранства, јер су ове две домаће фабрике у стању да подмире све наше потребе. Још морамо увозити једино сировине. Наиме, бакар, олово, гуму итд. Кад се доврши пројектовано проширење Борског рудника и Трепче, бакар и олово нећемо такође више морати да увозимо, јер имамо односних руда у довољним количинама.

Што се тиче пословања Новосадске фабрике кабела у току прошле године, Управа напомиње у свом последњем извештају, да је предузеће било више запослено него ранијих година. То је делом последица повећања грађевинске делатности, а делом се има захвалити државним поруџбинама. Пред крај прошле године Новосадска фабрика кабела је радила чак и са више смена. Разуме се да је у вези с тим порасла и цифра обрта. Међутим, повећање чисте добити у односу на претходну годину није знатно. Томе су узрок демпинг-цене иностранства, којима се и Новосадска фабрика морала да прилагоди ма да су код нас као и на светским тржиштима цене сировина показивале знатнији пораст. На рентабилитет овог предузећа неповољно је утицао нарочито пад курса немачке марке. Али притисак немачке конкуренције ипак полагано попушта, јер се при крају прошле године показало да немачке фирме тешко врше испоруке због несташнице сировина.

Завршни рачуни Новосадске фабрике кабела за неколико последњих година овако изгледају:

Рачун изравнања

Активна	1933	1934	1935	1936
	у хиљадама динара			
Фабр. зграде са земљ.	6.647	6.721	6.726	6.821
Кућа за становање	215	215	215	215
Машине, алат и прибор	7.029	7.072	7.128	7.969
Намештај	23	18	14	9
Готовина	7	24	11	7
Хартије од вредности	—	34	34	34
Сировине и роба	3.674	3.712	3.012	4.204
Дужници	5.169	5.194	7.553	7.062
Пасива				
Главница	3.000	3.000	3.000	3.000
Општи рез. фонд	44	44	146	297
Фонд. курс. разл. девиза	—	—	—	2.033
Аморт. фонд фабр. зграда	898	1.231	1.432	1.637
Аморт. фонд машина	2.313	3.016	3.981	5.080
Аморт. фонд куће за стан.	26	31	37	42
Повериоци	16.440	15.524	15.929	13.975
Добит	43	109	167	258
Збир биланса	22.764	22.955	24.693	26.322

Рачун губитка и добитка

Расходи	1933	1934	1935	1936
Трошкови	1.227	1.264	1.187	1.218
Порези	481	477	655	1.233
Камата	481	942	400	533
Отписи—амортиз.	1.027	1.045	1.117	1.313
Дубиозна потраживања	—	—	25	—
Добит	43	109	167	258
Приходи				
Бруто добит фабр.	3.662	3.794	3.611	4.433
Добит по добавним посл.	—	—	—	81

Наплаћ. отпис. потраж.	—	—	—	25
Приход куће за стан.	—	—	—	17
Пренос добити из ран г.	28	43	—	—
Збир прихода-расхода	3.691	3.838	3.611	4.555

Збир биланса крајем 1936 г. износи 26,3 милиона и већи је за 1,63 милиона него у 1935, а у односу на 1934 порастао је чак за 3,37 милиона. У пасиви ово повећање је изазвано порастом фондова, у првом реду амортизационих, који показују стално релативно јак пораст. То је и потребно, јер се инвестиције, а нарочито машине, у овој грани производње много троше. Главница је остала непромењена са 3 милиона динара, а фондови, заједно са амортизационим фондовима, износе 9,09 милиона према 5,6 милиона у претходној и 3,3 милиона крајем 1934 године. Општи резервни фонд крајем 1936 износи 297 хиљада, а амортизациони фондови 6,76 милиона динара, и то амортизациони фонд машина 5,08 милиона, амортизациони фонд фабричких зграда 16 милиона и амортизациони фонд станбене зграде 42 хиљаде. У 1936 имамо и један нови фонд, који се ранијих година није јављао, и то „фонд курсне разлике девиза“ који је исказан са 2,03 милиона динара. Укупна сопствена средства износе округло 12 милиона динара, а туђа нешто испод 14 милиона. Иначе, туђа средства („повериоци“) показују тенденцију опадања. Знатан део туђих средстава није краткорочан, због чега се може без разлике употребити и за дугорочне инвестиције.

У активи имамо такође неколико интересантних промена. Инвестиције исказују се сваке године већим износивима. Тако су, на пример, „машине, алат и прибор“, у 1936 са 7,97 милиона за 840 хиљада веће него у претходној години. То значи да се предузеће у техничком погледу и даље усавршава, ма да му је цео уређај најмодернији. Укупне инвестиције билансиране су крајем 1936 са 15 милиона према 14 милиона у 1935 и 13,6 милиона динара крајем 1934. Према 1930 години оне су удвостручене, што нам доказује да је фабрика не само снабдевена најмодернијим машинама, него и способна да одговори великим поруџбинама. Машине су амортизоване образовањем одговарајућег фонда у пасиви већ са 63,7%, а фабричке зграде са 24%. У активи имамо још две интересантне позиције: дужнике и залиху робе и сировина. Дужници у 1936 у односу на претходну годину смањени су за 500 хиљада динара. Насупрот томе залиха сировина и робе је за око 1 милион динара већа, што је једним делом последица поскупљења сировина. Иначе, промене код оних двеју позиција такође нам доказују да је пословање у 1936 знатно живље и повољније него у току неколико ранијих година.

Брутоприход од фабрикације износи 4,4 милиона према 3,6 милиона у 1935. На страни расхода видимо да је повећање трошкова незнатно. То исто се може рећи и у погледу камате и дотације амортизационим фондовима. Међутим „порези“ су прошле године, у односу на претходну, готово удвостручени. У 1936 они износе 1,23 милиона према 655 хиљада у 1935 години и 477 хиљада динара у 1934. Да није било овако великог повећања пореза, чисти добитак би био довољан за исплату пристојне дивиденде. А овако, он износи само 258 хиљада за исплату 3% дивиденде, 93 хиљаде је дотирано општем резервном фонду, 25 хиљада отишло је на хумане сврхе радницима фабрике, 25 хиљада за тантијему, а остатак од 24 хиљаде пренет је на нови рачун.

Читајте „НАРОДНО БЛАГОСТАЊЕ“